

11. siječnja

10. Uoči naše borbe, ugledam u viđenju ovo:

đakon Pomponije je došao do vrata zatvora i žestoko udara. Izašla sam k njemu i otvorila mu. On bijaše odjeven u candida haljinu bez pojasa sa zavojitim galskim cipelama („raskošne šarene sandale”, Nijemci). Rekao mi je: "Perpetuo, tebe čekamo. Dođi!" Držao me je za ruku i počeli smo ići neravnim i zavojitim putovima. Jedva smo napokon zadihani stigli do amfiteatra te me je uveo u sredinu arene i rekao: "Ne boj se! Ovdje sam s tobom i mučim se s tobom." Pa otiđe. Gledam mnoštvo naroda u tišini. Budući da znam da sam bačena pred zvijeri, čudim se zašto zvijeri nisu puštene na mene. Neki ružni Egipćanin je išao na mene sa svojim pomagačima da se bori sa mnom. Dolaze i k meni i—lijepi mladići, moji pomagači i zaštitnici. Razodjevena sam i pretvorena u muškarca. Moji pomagači su me počeli mazati uljem, kao što to obično rade na natjecanjima. Vidim nasuprot onoga Egipćanina koji se valjao u pijesku. Izišao je neki čovjek, toliko velik da je nadvisivao pročelje amfiteatra, bez pojasa, noseći grimizni pokrivač između dva ruba tunike po sredini prsa i cipele raznih oblika (galliculas) načinjene od zlata i srebra, a nosio je i šibu kao učitelj mačevanja te zelenu granu na kojoj bijahu zlatne jabuke. Zatražio je tišinu i rekao: "Ovaj Egipćanin, ako ovu ovdje pobijedi, ubit će je mačem. Ona, ako pobijedi njega, primit će ovu granu." I otiđe. Mi smo pošli jedno drugome ususret i počeli se boriti. On je želio mene uhvatiti za noge, ja sam pak njemu pokušavala, inkohativno gazila glavu. Podignuta sam u zrak i počela njega tako mlatiti kao da ne dodirujem zemlju. Kada sam vidjela da nastaje stanka (Nijemci: oklijevanje, nepažnja), spojila sam ruke ukrstivši prste i uhvatila sam mu glavu. Pao je na zemlju pa sam mu gazila glavu. Narod je počeo vikati, a moji pomagači pjevati. Pristupila sam učitelju mačevanja i uzela granu. On me poljubio i rekao: "Kćeri,

mir s tobom.” I pošla sam u slavi prema sanavivarijskim vratima.¹ Probudila sam se. Shvatila sam da se neću boriti pred zvijerima nego protiv sotone. No znala sam da ću pobijediti. Pratila sam događaje sve do uoči ~~javnih~~ igara. Sam događaj na ~~javnim~~ igrama, ako bi netko želio, neka ga sam napiše.

11. A i blaženi Satur je objavio ovo svoje viđenje koje je sam ~~z~~apisao. "Bijasm~~o~~ **trpjeli**", rekao je, "i izašli smo iz tijela, te su nas četiri anđela nosila na istok, a pri tome nas nisu doticale njihove ruke. Išli smo ne ležeći prema gore okrenuti, nego uspinjući se kao na blagi brežuljak. Oslobođeni Savladavši prvoga svijeta vidjeli smo neizmjereno svjetlo. Rekao sam Perpetui (bila je, naime, u mome krilu): "-Ovo je ono što na je Gospodin obećao, **primamo** obećanje." Dok su nas ~~sami~~isti anđeli nosili, prešli smo velika prostranstva koja su bila poput vrta s ružama i svim vrstama cvijeća. Veličina stabljika je bila poput čempresa, a čiji su listovi su neprestano padali. Ondje pak u vrtu bila su druga četiri anđela, ~~bijahu~~ sjajnija od ostalih. Oni, kad su nas opazili, iskazali su nam čast te ~~kažu~~rekli drugim anđelima diveći se: "Evo ih, evo ih". A ona četiri anđela koji su nas nosili, budući da su se prestrašili, puste nas. Pješice smo prešli otprilike jedan stadij širokim putem. Ondje smo pronašli Jokunda, Saturnina i Artaksija, koji su bili živi spaljeni u istom pogubljenju, te Kvinta koji je i sam kao mučenik u zatvoru umro. Pitali smo se za njih gdje su. Ostali anđeli nam rekoše: "Dođite prije, uđite i pozdravite Gospodina."

1Ein Amphitheater hatte zwei durch sprechende Namen gekennzeichnete Haupttore: 1. die p. S., durch welche alle Kämpfer, die sani et vivi (gesund und lebendig) davongekommen waren, unter Beifall abgingen, und 2. die p. Libertinensis (von der Todesgöttin Libertina), durch die die Opfer des Schauspiels, die Leichen von Menschen und Tieren hinausgeschafft wurden.

12. Došli smo blizu mjesta gdje su zidovi bili kao da su građeni od svjetla. Ispred vrata onog mjesta stajahu četiri anđela koji su ulazeći odjenuli bijele stole. Ušli smo i čuli kako se složnim glasom govori bez prestanka *svet, svet, svet*. Vidjeli smo na istome mjestu kao nekakva sijedog čovjeka kako sjedi, snježne brade a dječakoga lica, i noge mu nismo vidjeli. I zdesna i slijeva četiri starca, a iza ovih mnogi ostali starci stajahu. Ulazeći s divljenjem stali smo pred tron, a četiri anđela su nas podigla pa smo ga poljubili i ~~od ruke svoje prenio je nama na lice~~vojom nam je rukom pomilovao lice. Ostali starci su nam rekli da **stojimo**. Stajali smo i bili mirni. I rekoše nam starci: "Idite i igrajte se." Rekao sam Perpetui: "-Imaš što želiš." Ona je meni rekla: "-Bogu hvala da sam, kao što sam bila **vesela** u tijelu, još veselija na ovaj način."

13. I izašli smo i pred vratima vidjeli biskupa Optata s desne strane, i svećenika i učitelja Aspazija s lijeve strane; bili su razdvojeni i tužni. 2. I bacili su nam se pred noge te rekli: "Pomirite nas dvojicu jer ste otišli i ostavili nas tako". 3. I rekli smo im: "Nisi li ti naš Otac, a ti svećenik - zašto nam se bacate pred noge?" I bili smo ganuti i zagrlili smo ih. 4. I Perpetua je počela s njima razgovarati na grčkom pa smo ih **odvojili** u vrt pod drvom ruže. 5. I dok smo razgovarali s njima, anđeli su im rekli: "Pustite ih da se **osvježe**; i ako postoje kakve razmirice između vas, oprostite jedan drugome." 6. I uznemirili su ih. A Optatu su rekli: "Opomeni svoje ljude jer dolaze k tebi kao da se vraćaju iz ~~arenecirka~~ ili prepiru o **strankama**." 7. I činilo nam se kao da žele zatvoriti vrata. 8. Počeli smo ondje prepoznavati mnogo braće, ali i **mučenice**. (martyras grčki akuzativ pl) Sve nas je ispunjavao neopisiv miris alere – satiare?. Tada sam se vesela **probudila** (govori Satur!).

14. Ovo su znamenitije vizije samih preblaženih mučenika, Satura i Perpetue, koji su ih sami zapisali. 2. A Sekundula je Bog ranije pozvao s ovog svijeta, dok je još bio u zatvoru, i to ne bez milosti da bude pošteđen zvijeri. 3. **Ako i nije njegova duša, zasigurno je njegovo tijelo bilo zahvalno jer je bilo pošteđeno mača.**

15. A što se tiče Felicite, i nju je zadesila ovakva milost Gospodina. 2. Budući da je već osam mjeseci bila trudna (naime, bila je uhvaćena u tom stanju), dok se bližio dan igara bila je veoma žalosna, bojeći se da ne bi bila zadržana zbog trudnoće (jer nije dopušteno da se trudnice izloži kazni) i da ne bi poslije među ~~ostalim~~ zločincima prolila svetu i nevinu krv. 3. Ali i sumučenici su bili silno ražalošćeni, bojeći se da ne bi tako dobru prijateljicu kao i družicu ostavili samu na putu iste nade. 4. Stoga, **nakon što su** zajedno uzdahnuli, izgovorili su molitvu Gospodinu tri dana prije igara. 5. Odmah poslije molitve navalile su **boli**. I kad je **tugovala** dok je trpjela pri porođaju, s teškoćom uobičajenom osmomjesečnoj trudnoći, reče joj neki od pomoćnika čuvara vrata: "Ti, koja sada tako **trpiš**, što ćeš učiniti kad budeš bačena zvijerima koje si prezrela kad ~~im~~ nisi htjela žrtvovati?" 6. A ona je odgovorila: "Sada trpim to što trpim; ali ondje će u meni biti drugi koji će trpjeti za mene jer ću i ja trpjeti za njega." 7. Tako je rodila djevojčicu koju si je neka sestra odgojila kao kćer.

16. Dakle, budući da je Duh Sveti dopustio i time htio da se zapiše **vrsta** samih igara, iako nedostojni za upotpunjavanje opisivanja tolike slave, ipak izvršavamo kao da je naredba presvete Perpetue, dapače, njezina posljednja želja, dodajući jedan ~~dokaz~~svjedočanstvo o njenoj ustrajnosti i uzvišenosti njezine duše. 2. Kad ih je tribun **strože kaznio**, jer se zbog opominjanja lažljivih ljudi bojao da ne bi bili izvučeni iz

zatvora nekakvim magičnim čaranjem, Perpetua mu je u lice odgovorila: 3. "Zašto nama, najplemenitim krivcima, **dakako Cezarovim** (= onima koji su zgriješili protiv C.), koji ćemo se boriti na njegov rođendan, ne dopustiš **da bar se osvježimo**? Ili nije na tvoju slavu ako budemo onamo izvedeni **deblji**?" 4. Tribun je uzdrhtao i pocrvenio; pa je tako naredio da se prema njima čovječnije postupa, tako da su njezina braća i ostali mogli ulaziti i **osvježavati** se s njima, budući da je sada vjerovao već i sam **narednik** zatvora.

17. I dan prije igara, kada su za onom zadnjom večerom koju zovu slobodnom, večerali koliko su mogli ne slobodnu večeru, nego večeru ljubavi, govorili su narodu s istom ustrajnošću, prijeteci Božjim sudom, prizivajući za svjedoka blaženstvo svoje muke, ismijavajući znatiželju onih koji su se sjatili; ~~kad~~ je Satur rekao: "Sutra vam nije dosta? Zašto **s veseljem** gledate ono što mrzite? Danas prijatelji, sutra neprijatelji. Ipak, zapamtite si pažljivo naša lica, da nas prepoznate u onaj dan." 3. Tako su se odande svi zapanjeni razilazili, ~~od kojih~~ mnogi su od njih... su mnogi povjerovali.

18. Svanuo je dan njihove pobjede i iz zatvora su u amfiteatar krenulie veselie kao na nebo, krasna lica, a ako su slučajno zadrhtalie, to je bilo od radosti, ne od straha. 2. Perpetua je slijedila, sjajna lica i mirna hoda, kao Kristova žena, kao Božja ljubimica, sa žarom u očima zbog kojeg su svi obarali poglede. Isto tako Felicita, veseleći se što se **zdrava porodila** da se može boriti sa zvijerima, iz krvi u krv, od primalje do gladijatora ~~s mrežom~~, da se poslije poroda opere u drugom krštenju. 4. I kada su dovedeni do vrata i ~~natjerani~~ da obuku odijelo, muškarci ~~dakako~~ odijelo Saturnovih svećenika, a žene odijelo Cererinih svećenica, ona je **plemenita constantia** ustrajno

odolijevala sve do kraja. Rekla je naime: "Zato smo dovde svojom voljom došli da naša sloboda ne bi ostala **skrivena**; zato smo **posvetili** svoju dušu da ne bismo takvo što učinili; ~~ovime smo s vama povezani~~ to smo se s vama dogovorili." Ali **ne poznaje** nepravda pravde: tribun je dopustio. Kako su se **zatekli** tako su ~~jednostavno~~ uvedeni. Prepetua je pjevala već gazeći glavu Egipćaninu. A Revokat i Saturnin i Satur **prijetili** su narodu u gledalištu. Zatim su došli pred Hilarijana te mu **pokretima i namigivanjem** počeli govoriti: "Ti nas osuđuješ, a tebe će Bog osuditi." Na to je razdraženi narod zahtijevao da ih se muči **po redu** lovaca; a oni su osobito zahvaljivali što mogu nasljedovati nešto i od Gospodinove muke.

19. A onaj koji je rekao "*tražite i primit ćete*", ~~;~~ **†** dao je moliteljima onakvu smrt kakvu je tko zatražio. Naime, kad su mučenici međusobno raspravljali o svome **zavjetu**, Saturin je izjavio da želi boriti se sa svim zvijerima, ~~naravno~~ da bi **primio** slaviju nagradu. I zbilja su se ~~u slijedna početku~~ **prizora** on i Revokat borili s leopardom, a **iznad stratišta ih je i medvjed zlostavljao**. Satur pak nije **želio** ništa više od medvjeda, ali je očekivao da će poginuti od jednog leopardovog ugriza. A kad je stavljen pred vepra, lovac, koji ga je privezao za životinju, proboden od iste zvijeri, umro je nakon ~~prvog~~ dana igara. Satur je samo... Samo su ga odvukli. A dok je **na mostu bio svezan pred medvjedom**, zvijer nije htjela izaći iz kaveza. I tako se Satur po drugi put vratio **neokrnjen**.

20. Djevojkama je zato Sotona pripravio bijesnu kravu, i to mimo ustaljenog običaja, izjednačujući njihov spol sa spolom životinje. I tako su izvedene **razodjenute i odjevene u mrežice**. Uplašio se narod promatrajući jednu **djevojčicu** kako je

ljupka, a drugu **tek rođenu na** prsima punim mlijeka. Tako su **dovedene i nedolično odjevene**. Perpetua je prva bačena te je pala na **bok**. I dok je sjedila, povukla je tuniku **koja je bila sa strane poderana do pokrivala za** bedro, misleći više na sram nego na bol. Zatim je pozatraživši iglu skupila kosu; naime, nije dolikovalo da mučenica podnosi patnje raspuštene kose, da se ne bi vidjelo da je u svojoj slavi **jecala**. Zatim je ustala, a kad je ugledala povrijeđenu Felicitu, prišla joj je, pružila ruku i podigla je. I tako su obje stajale, a kad je nemilosrdnost svjetine svladana, **ponovno su uvedene na** Sanavivarijska vrata. Ondje je Perpetuu primio neki čovjek, tada katekumen, imenom Rustik, koji joj je **bio blizu**, a ona je kao iz sna dignuta (toliko je bila u duhu i blaženstvu) počela gledati oko sebe i, dok su se svi čudili, rekla: "Kada **su nas odveli** pred tu kravu?" A kada je vidjela šteta se to već dogodilo, nije povjerovala prije nego što je prepoznala pojedine znakove tragove mučenja na tijelu i odijelu. Zatim ih je pozvavši svoga brata i onog katekumena počela poticati govoreći: "Ostajte u vjeri, volite se među sobom i nemojte da vas sablazne **moje** patnje."

21. Isto je tako Satur na drugim vratima bodrio vojnika Pudensa govoreći: "I zaista me dosad nijedna zvijer nije povrijedila, kao što sam očekivao i prorekao. Sada vjeruj cijelim srcem: evo, idem onamo i poginut ću od jednog leopardovog ugriza." I zaista je odmah na kraju **prizora** ležao bačen pred leopardom, od jednog ugriza toliko obliven krvlju da je svjetina, dok se on **dizao**, na sav glas izvikivala svjedočanstvo njegova drugog krštenja: "Zdravo okupani! Zdravo okupani!" **Posve je neokrtnjen** ostao onaj koji je na ovaj način bio opran. Tada reče vojniku Pudensu: "Zbogom i sjećaj se vjere i mene; I ne daj da te ovo obeshrabri, već učvrsti." Pa zatraži mali prsten s njegova prsta te mu udijeli krvlju natopljenu **ostavštinu sa svoje rane**, ostavljajući mu zalog i

sjećanje na krvoproliće. Odande je već polumrtav bačen s ostalima na klanje na za to određeno mjesto. I kad je svjetina tražila da ih se stavi u sredinu, da mogu kao sudionici ubojstva gledati kako mač prodire u njihova tijela; Sadragovoljno svih su se strana dizali i prelazili gdje je svjetina htjela, a prije su se međusobno izljubili, da se mučeništvo izvrši u svečanosti mira. Ostali koji su bili nepokretni i šutke su primili ubod mača; A ponajviše Satur, koji se i prije **dokazao**. On je prvi izdahnuo; naime, i Perpetuu je ~~držao~~dočekivao.... Perpetua pak, čimda bi je osjetila bol, ubodena među rebra, zajauče i **vrludajuću** desnicu mladoga gladijatora sama prinese svome vratu. Možda takva žena drukčije nije ni mogla **umrijeti**, koja je **bila zastrašena** od nečista duha, da nije sama htjela. O prejunacni i blaženi mučenici! O vi istinski zvani i odabrani za slavu Gospodina našega Isusu Krista! A nju tko veliča, časti i **izaziva**, svakako treba čitati ove primjere, koji nisu manje važni za izgradnju Crkve od starih, da i nove kreposti posvjedoče da uvijek jedini isti Duh Sveti sve dosad djeluje, i Svemoćni Bog Otac i Sin njegov, Isus Krist, Gospodin naš, kojemu nek je slava i neizmjerena moć u vijeke vjekova. Amen.